N° 2018 — 1853.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franko door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 12 DECEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 10 December.

Het antwoord van den heer Strens, op de door den heer Lightenvelt bijgebragte veelvuldige indikatiën is zeer ingewikkeld. Dat is trouwens niet te verwonderen. De voormalige minister van R. K. Eeredienst heeft te behandelen gehad gezegden en feiten, waarop hij vroeger weinig acht had geslagen, en die hem alzoo nu niet levendig voor den geest moesten staan. Hij sprak alzoo onvoorbereid en wij moeten 't op rekening daarvan schrijven brengen, wat wij minder duidelijk in zijne verklaringen vinden.

Wij zullen intusschen trachten daarbij zoo veel orde te brengen, als ons mogelijk is. Wij zullen te dien einde eerst nagaan wat hij zegt omtrent het schrijven van den Internuntius en wat daarmeê in verband staat, om later de aanmerkingen te behandelen, die hij maakt omtrent de getuigenissen van zijn departement afkomstig.

Eene eerste aanmerking, die wij van den heer Strens hier opnemen, is, dat de *documents positifs* van den Kardinaal Antonelli neerkomen — hij meent dat ein gewone taal te kunnen uitdrukken — »op brieven van den Internuntius van hier naar Rome geschreven.", hij zegt: de Kamer zal dus ontwaren dat de strijd, die hier bestaat, inderdaad gevoerd wordt tusschen den Internuntius en de gewezen ministers voor Buitenlandsche Zaken en voor R. K. Eeredienst. De strijd is er niet minder belangrijk om, en zoo hij de zaak een weinig vroeger van klein belang heeft genoemd, voor ons heeft [illegible] groot belang, dat die Internuntius is [illegible] Strens [illegible] als wel aan den Opperpriester [illegible] stoel der waarheid, eene hoedanigheid, die welligt, wij begrijpen zulks, bij een Protestant weinig kan gelden, maar die voor een Katholiek, de heer Strens had dat moeten gevoelen, waarde heeft. Ons althans, is het verre van onverschillig te zijn, of die Internuntius, die veel heeft bijgedragen tot de invoering in ons land van de Kerkregeling — en hij hebbe daarvoor onzen dank — dat al of niet gedaan heeft op eene eerlijke wijze. Wij verklaren het ronduit, dat wij liever de Kerkregeling zouden missen, dan ze bezitten op eene oneerlijke wijze vastgesteld. Intusschen, naar de wijze waarop de heer Strens heeft goedgevonden den strijd tusschen den Internuntius en een tweetal onzer vorige ministers te bespreken, zou men kunnen opmaken, dat er niets anders voorhanden was dan de brieven van den Internuntius. Er zijn meer *documents positifs*, die de heer Lightenvelt heeft aan den dag gebragt, en die aan de *documents positifs* van den Kardinaal Antonelli kracht van bewijs geven.

Wat stelt de heer Strens daartegen over?

Eene ontkentenis op sommige punten, wel sterk geformuleerd, maar door geene enkele geldige indikatie bevestigd, terwijl al de indikatiën van den heer Lightenvelt blijven staan.

Wat ontkent de heer Strens?

Mgr. de Internuntius heeft naar Rome geschreven op 12 Jan. jl. dat hij, ook aan den heer Strens, dien dag heeft medegedeeld het bepaalde voornemen ter oprigting van een Aartsbisdom te Utrecht en vier andere met name opgegevene Bisdommen; welk projekt binnen zes of acht weken zou tot stand gebragt worden, en dat hem daarop geen antwoord was gegeven dat tegenstand kon doen verwachten.

De heer Strens nu ontkent:

1°. In het *algemeen*, dat hij *geenerlei* mededeeling heeft ontvangen »in den zin van de nota van 16 Okt. »1852, dat is betreffende de wijze waarop, en den tijd »wanneer de organizatie zou plaats hebben." Dergelijke verklaring wordt verscheidene malen met andere woorden herhaald, zoodat men niet zeker weet, of de heer Strens op sommige plaatsen niet eene verdere beteekenis geeft aan het niet ontvangen van mededeeling, namelijk, ook buiten den zin, dien de heer Thorbecke verklaard heeft door de regering te zijn bedoeld. Zoo zegt hij, ophelderende wat hij den 20 Aug. jl. heeft gesproken, toen hij verklaarde, dat »*geenerlei* mededeeling in den »zin van de nota van 16 Okt. was gedaan," het woord *geenerlei* is teregt *kursyf* gedrukt; ik heb daarmede bedoeld

a) dat ik geene mededeeling had ontvangen noch *officieel* noch *officieus*.

b) Overigens dat ik geene mededeeling had ontvangen, welke eenig gevolg zou hebben, namelijk, eene *schriftelijke* mededeeling.

c) En nu herhaal ik nogmaals, dat *geenerlei* mededeeling van dien aard of in dien zin aan mij is gedaan.

Wij nemen aan dat alle deze verklaringen overeenstemmen en doelen op de mededeeling, die door den heer Thorbecke is omschreven. Anders zouden wij in verlegenheid zijn, niet met de quæstie, maar met den heer Strens, die in dezelfde plaats erkent dat er hem toch *eenige* mededeeling is gedaan. Het is waar, de spreker tracht te betoogen, dat die mededeeling, welke hij erkent hem gegeven te zijn, onbeduidend is. Maar daarin vergist hij zich niet weinig. De Internuntius moet hem veel meer hebben gezegd, dan hij zich thans nog herinnert. Wat staat hem nog voor den geest? Hij erkent dat

a) de Internuntius op 12 Jan. bij hem op het departement van R. K. Eeredienst is geweest; (de Internuntius heeft hem dus in zijne kwaliteit gesproken.)

b) Na over andere zaken gehandeld te hebben heeft de Internuntius gezegd: »Er zullen waarschijnlijk vijf Bisdommen komen," en

c) daarop zou de Internuntius onmiddellijk hebben laten volgen de vraag: of er eenige posten op de begrooting [illegible] wel opgenomen [illegible] is een gesprek gevolgd, met den Internuntius over de bezoldiging van 5 Bisschoppen en hunne vikarissen generaal en eindelijk

e) blijkt daaruit, dat door den heer Strens geene aanmerkingen zijn gemaakt die tegenstand konden doen vermoeden. Alleenlijk heeft de heer Strens aan den Internuntius in herinnering gebragt: dat het Gouvernement volstrekt geene traktementen heeft beloofd.

Nu moeten wij daar bij voegen.

f) dat de heer Strens in die mededeeling, dat er waarschijnlijk vijf Bisschoppen zouden zijn, »niets belangrijks heeft gezien" omdat blijkens eene nota voor zijne dienst aan het ministerie opgemaakt, duidelijk waren opgegeven, de twee systema's, die er bestonden omtrent de kerkelijke organizatie. Het verschil was inderdaad all en dit: »zullen er twee Bisschoppen komen voor het land van missie of een [illegible]

Ziedaar wat de heer Strens erkent.

2°. Wat *ontkent* hij nu in 't *bijzonder*?

Hij ontkent ten stelligste omtrent twee punten, die hier (uit den brief van den Internuntius van 12 Jan. door den heer Lightenvelt) »zijn aangehaald, dat dergelijke mededeeling door den Internuntius is gedaan.

En voortgaande zegt hij:

a) ik ontken *ten stelligste*, dat de Internuntius mij, zelfs in de verte, heeft gesproken van een *Aartsbisdom van Utrecht*, en dat de woorden *Aartsbisdom van Utrecht* zijn geuit.

Om die verklaring te bevestigen verzekert hij een weinig later, dat »de woorden Aartsbisdom" voor het eerst ter zijner ooren zijn gekomen »door een brief van onzen gezant te Rome, *mi fallor*, in Februarij geschreven". Spreker moet zich denkelijk daar vergissen, want de heer Lightenvelt heeft een brief genoemd van onzen gezant van 9 Jan., waarin hij meldt, dat aan den Internuntius instruktiën zijn afgezonden, om mededeeling te doen omtrent het plan der op te rigten Bisdommen, welke brief van den gezant kopijelijk moet zijn gekommuniceerd aan den heer Strens.

b) ik ontken *ten stelligste*, dat er van het tijdstip voor de invoering der nieuwe kerkelijke organizatie *bepaald*, eenige melding is gemaakt. En om deze beide verklaringen te bevestigen voegt hij daaraan onheuschelijk toe: »Ik verklaar dat degeen, die zulks voorgeeft, *onwaarheid spreekt*".

Wij hebben hier alzoo de verklaring van den heer Strens staan tegenover die van den *Internuntius*. Wij nemen zonder twijfel aan en wij moeten aannemen, dat beide personen geloofwaardig zijn. Dan moet er zich één vergist hebben. Er valt dus na te gaan wie het meest aan vergissing bloostaat:

óf de *Internuntius*, die tot de mededeeling niet verpligt, nogtans, op den dag zelven, dat hij ze deed, aan zijne lastgevers schrijft, dat hij kennis heeft gegeven én van het plan ter oprigting van een Aartsbisdom, én van het tijdstip wel is waar onbepaald, maar toch binnen zes of acht weken, en daarbij nog voegt geen antwoord te hebben bekomen, dat tegenstand zou kunnen doen verwachten;

óf de gewezene minister, die, zoo als van elders blijkt, niet zeer acht heeft gegeven op de aangelegenheid, die een storm heeft doorleefd, door de kerkregeling veroorzaakt, waardoor het land beroerd, het ministerie omvergeworpen en eene nieuwe Kamer voortgebragt is, en die na dit alles niet zonder velerlei bekommernis te hebben zien gebeuren, na weken en maanden, na den tijd en de gelegenheid te hebben gehad om veel te vergeten verklaart, dat het niet zoo is.

Ware er niets anders, dan deze twee toestanden, elk onpartijdige beoordeelaar zou de verklaring des eersten aannemen, die des laatsten betwijfelen.

Maar nu is er meer:

1°. Er zijn de instruktiën aan den Internuntius gegeven om zijne mededeeling te doen.

2°. Er is een brief van onzen gezant van 9 Jan. die meldt, dat den Internuntius die instruktiën gezonden zijn, welke hij veronderstelt dat reeds zullen zijn uitgevoerd.

3°. Er zijn [illegible] omtrent den tijd kennis hebben bekomen en van het feit der mededeeling, en van den inhoud dier mededeeling. Wij kunnen onder anderen een vreemd minister die op den 12 Januarij daarvan kennis had. Eindelijk er is

4°. het departement voor de R. K. Zaken.

De heer Strens heeft daar tegenover twee aanduidingen te stellen, namelijk, dat hij én op den 12 Jan. en later herhaaldelijk en zoo dikwerf de gelegenheid zich aanbood is blijven aandringen op voorafgaande mededeeling. Wat blijkt daaruit? Alleen dit, dat hij de mededeeling op 12 Jan. gedaan, niet aanzag voor de mededeeling, die hij met zijne kollega's op het oog had. Men zou er ook nog uit kunnen afleiden, dat hij waarschijnlijk niet genoeg aandacht gegeven en waarde gehecht heeft aan hetgeen de Internuntius hem op 12 Jan. heeft medegedeeld. Dit is overigens blijkbaar in de geheele toedragt der zaak. En 't lag waarschijnlijk in zijn toestand. Het departement van Eeredienst was eene bijzaak, vergeleken bij het departement van Justitie, dat van zoo grooten omvang is. Maar is daarin, dan wederom niet eenen rede om meer af te gaan op de verklaring van den Internuntius, dan op die van den toenmaligen minister van Eeredienst?

2°. dat hij nog in de maand Februarij van dit jaar den Internuntius sprekende over eene andere zaak, de gelegenheid waarnam, om nogmaals aan te dringen op voorloopige mededeeling. Hij ontving dit antwoord, en hij is verzekerd, dat het de woorden van den Internuntius zijn: »*la communication aura lieu, mais il s'écoulera peu de temps entre la communication et l'exécution*." »Dit was eene maand na de voorgewende mededeeling," zegt de heer Strens. Daaruit volgt volkomen, dat de heer Strens »telken reize, als de gelegenheid zich daarvoor aanbood, aan den Internuntius heeft doen blijken, dat de woorden van 12 Januarij in geenen deele konden worden beschouwd als eene mededeeling in den zin van de nota van 16 Oktober." Maar uit het antwoord van den Internuntius volgt in genen deele, dat de Internuntius op 12 Januarij niets meer zou hebben meêgedeeld, dan de heer Strens zich thans nog herinnert.

De aanduidingen door den heer Strens aangehaald meenen wij alzoo als niets afdoende te mogen beschouwen; terwijl de aanduidingen die voor den Internuntius pleiten van gewigt zijn. De heer Strens heeft, wat niet te verwonderen is, daarvan alleen, ofschoon in 't kort,

besproken datgene wat zijn voormalig departement betreft. Er zou ons nu nog overig blijven hem op dat terrein te volgen. Maar wij achten het onnoodig daarover breedvoerig in ontwikkeling te treden. De getuigenis van den referendaris-sekretaris generaal, die volkomen bevestigt wat de Internuntius naar Rome heeft geschreven; de nota op het departement opgemaakt ten gevolge van de mededeeling van den Internuntius, en die eveneens de bewering van den Internuntius staaft, blijven in haar geheel.

De heer Strens meldt slechts

1°. dat door hem eene nota is gevraagd aan den sekretaris-generaal, om te kennen welke sommen er zouden vrij vallen bij die nieuwe organizatie. Die nota heeft hij ontvangen en hij heeft er uitgenomen, hetgeen hij noodig achtte om dat uit beleefdheid aan den Internuntius mede te deelen;

2°. dat bij die gelegenheid de sekretaris, zoo als meermalen gebeurd was, eene berekening kan gemaakt hebben voor het geval, dat er vier of vijf bisschoppen zouden komen, ook voor sekretarissen, voor vikarissen-generaal enz.

Wij zullen daar niet tegen overstellen, wat de heer Lightenvelt heeft bijgebragt, omdat het blijkbaar is dat de heer Strens, wat wij herhaaldelijk hebben doen uitkomen, bij gebrek aan aandacht en waardering der aangelegenheid, zich de zaken bij geene mogelijkheid kan herinneren. Zulks blijkt uit zijne eigene getuigenis:

„Van de nota heeft hij slechts eene *flaauwe herinnering*. Op de becijfering van zijn sekretaris heeft hij *geen acht* geslagen; 1°. omdat er volstrekt niet beslist was of er eenig traktement zou worden gegeven: dewijl bij het vervallen van het konkordaat, het gouvernement te dien aanzien geheel vrij bleef. 2°. omdat hij in de maand Februarij er niet aan dacht om eene begrooting op te maken voor 1854. Hetgeen zeer natuurlijk is.

Als wij nu om te eindigen komen aan de verklaring, waarmede de heer Strens zijn betoog eindigt, waarbij hij beweert *leugenachtig* te zijn, en zoo men daarin volhardt, *lasterlijk* te mogen noemen, wat in strijd zal worden beweerd met hetgeen hij verzekerd heeft, dan zien wij daarin slechts een vernieuwd bewijs van de *gemoedelijkheid* des sprekers, waaraan wij trouwens niet twijfelen en nooit getwijfeld hebben.

En nu aan het slot van deze uiteenzetting gekomen, hebben wij

1°. te konstateeren, dat de H. Stoel onze regering niet misleid en tijdig medegedeeld heeft, wat de Internuntius aan zijne lastgevers als dusdanig heeft berigt.

2°. dat de *schijnbare tegenstrijdigheid*, die daaromtrent tusschen de beweeringen hier en ginds bestond volkomen is opgelost. Die *schijnbare tegenstrijdigheid* was, gelijk wij reeds voor maanden hebben beweerd, het gevolg van een *misverstand*. Dat misverstand heeft twee oorzaken gehad. De eerste oorzaak is ontstaan uit een verschil van opvatting van het woord mededeeling.

Het is voor ons zonneklaar bewezen, en het blijkt overigens uit de geheele toedragt der zaak, dat ons gouvernement een geheel ander denkbeeld heeft gehecht aan het woord mededeeling, dan zulks te Rome en bij den Internuntius het geval is geweest. Van daar dat ons gouvernement en ieder der betrokkene ministers, ook na de zamenspraak met den Internuntius op 12 Januarij, en welligt gedurende de zamenspraak steeds zijn blijven aandringen, dat hun tijdig mededeeling zal worden gedaan. Een overtuigend bewijs, dat zij in de meening verkeerden, dat hun niet de mededeeling was gedaan, die zij verwachtten, en waarnaar zij zich voorstelden alleen te kunnen en te moeten handelen in het belang van het land en van de zaak zelve. Dat hun nu die mededeeling niet is gedaan, is evident. Slechts kwade trouw kan dat betwijfelen. En wij aarzelen dan ook niet te erkennen, dat ons gouvernement in dien zin door de Kerkregeling is verrast, en in dien zin regt had om te zeggen: »wij hebben niets geweten."

Deze eerste oorzaak van het misverstand heeft eene tweede voortgebragt. Men heeft altijd wachtende op de schriftelijke volledige mededeeling niet genoeg acht gegeven op hetgeen de Internuntius mondeling mededeelde op den 12 Januarij. Men heeft het niet voor eene mededeeling opgenomen en daarom daarop niet zijne aandacht gevestigd.

Men heeft daarom weinig waarde gehecht aan het mondeling gesprek en eindelijk heeft welligt de bijzondere gesteldheid der twee betrokken ministers; ook nog daartoe bijgedragen. De een liet zich zeer ongaarne en niet dan met een zekeren weerzin, dien wij begrijpen, met de Kerkregeling in, en daarom stapte hij hoe eer hoe liever over een gesprek daartoe betrekkelijk heen, in de verwachting altijd van eene uitvoerige schriftelijke mededeeling. De andere was belast met het departement van Justitie; Eeredienst had hij slechts als eene bijzaak, en hij was overtuigd dat eene mededeeling, zoo als hij die begreep, niet hem, maar aan Buitenlandsche Zaken moest worden gedaan.

Wij begrijpen, dat onder zulke omstandigheden het gesprek van den Internuntius onopgemerkt is doorgegaan, zonder waarde geschouwd niet herdacht is geworden, de bijzonderheden daarvan spoedig uit het geheugen zijn gewischt; zoodat thans, nu zoo vele maanden en zoo vele gebeurtenissen er over heen zijn gegaan, tegenspraak niet alleen mogelijk, maar zelfs onvermijdelijk is geworden. Wie daarin kwade trouw wil zien, en den daaruit volgenden blaam wil in toepassing brengen, hij getuigt slechts zijne partijzucht, die alles aangrijpt, wat voor de hand ligt, om een eerlijken bestrijder te wonden.

Wat ons betreft, die door eigen ondervinding dagelijks leeren, hoe waar het is, niet slechts dat *errare humanum est*, maar vooral dat alle vergissing menschelijker wijs door niemand is te vermijden, wij die nog dezer dagen eene beschuldiging tegen den heer Groen hebben uitgebragt, die de *Nederlander* in zijn Nommer van gisteren door een citaat van den heer Groen bewijst ongegrond te zijn, ofschoon wij, afgaande op ons geheugen, meenden stellig te weten, wat wij beweerden, wel verre van iemand den steen toe te werpen, wij roepen der partijzucht toe: dat hij, die zich vrij acht van elke misvatting, den eersten steen opneme! Zoo wij gemeend hebben uitvoerig te moeten doen uitkomen, wat den H. Stoel kan regtvaardigen, wij hebben daarin niets gevonden wat eenigen blaam, welken dan ook, op het vorig gouvernement zou kunnen werpen. Zoo het vorig ministerie over de kerkelijke quæstie is gevallen, het kan zich met Frans I de getuigenis geven: *Nous avons tout perdu, fors l'honneur.*

In de avondzitting van gisteren heeft de Tweede Kamer hoofdstuk X der begrooting aangenomen met 42 tegen 17 stemmen.

Wij geven in een volgend Nommer het citaat van den *Nederlander* waaruit blijkt dat de heer Groen reeds in de diskussien van 't jaar 1849 heeft getwijfeld aan het nut van de departementen van Eeredienst en hun behoud.

Omtrent het punt der partieele verbeteringen achten wij de *reclames* van den *Nederlander* ongegrond. Wij komen daarop later terug, als wij daarvoor tijd en plaatsruimte vinden.

Thans zijn in vier provincien onzes vaderlands, op last des Konings, populaire voorlezingen over de beginselen van den landbouw aangevangen. Naar aanleiding van hetgeen daaromtrent is medegedeeld door den heer Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest, in het VIIIe Nederlandsch landhuishoudkundig Kongres, waarvan het verslag dezer dagen is in het licht verschenen, kan men melden, dat die voorlezingen *drie* jaren zullen duren. Het eerste jaar zullen de onderwijzers zich bezig houden met de algemeene *landbouw-natuurkennis* of *landbouw-scheikunde*. De tweede kursus zal worden besteed aan den uitleg van de *natuurlijke historie van den landbouw*; of de kennis der voortbrengselen, en aan de *kracht en zamenstelling der werktuigen voor den landbouw*, ter aantooning wat zij kunnen te weeg brengen; terwijl het derde jaar besteed zal worden *om de toepassing van een en ander te onderwijzen.* Men stelt zich voor, dat op deze wijze ten minste dit zal verkregen worden, dat een aantal landbouwers deel zullen nemen aan een onderwijs, dat, ingerigt naar hunne bevattelijkheden, hun de hooge noodzakelijkheid zal doen inzien van toch niet langer bij uitsluiting vast te houden aan alle oude gewoonten en gebruiken, en dat de strekking kan hebben, om hen naar elke nieuwe verbetering te doen uitzien en hen te doen gevoelen, waarom hetgeen zij doen goed, of minder goed, of zelfs kwaad is.

Volgens een berigt van Zr. Ms. konsul-generaal te Genua, zijn aldaar gedurende het eerste halfjaar van 1853 aangekomen, regtstreeks uit Nederland, 17 Nederlandsche schepen, alle geladen met suiker, kaas, Tabak, Java koffij, indigo, enz.

Eindelijk kwam nog regtstreeks uit Nederland, en wel van Amsterdam, 3 vreemde schepen, metende 560 tonnen, geladen met suiker, olie, bindrotting en oud ijzer.

'sGRAVENHAGE, 10 December. Z. M. heeft, bij besluit van gisteren, den heer Mr. H. Provó Kluit, burgemeester van Amsterdam, benoemd tot raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden.

— In de residentie is aangekomen en aan het hôtel *de l'Europe* afgestapt de baron Steinberg, minister van Z. M. den Koning van Hannover bij het Nederlandsche hof, komende van Hannover.

— Op Zaturdag, 24 dezer, zal aan het provinciaal bestuur te Middelburg worden besteed de aanleg van de telegraaflijn van Breda, over Bergen op Zoom, Tholen, Goes en Middelburg naar Vlissingen, in twee perceelen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Dec. De *Moniteur* bevat heden de verwachte nota betreffende de Oostersche aangelegenheden. Zij is nagenoeg van deze bewoordingen:

»De gebeurtenissen regtvaardigen 't geen wij in ons artikel van 27 Mei ll. op den voorgrond hebben gezet. De eenstemmigheid, welke wegens gemeenschappelijke belangen en zelfs uit eerbied voor beginselen onder de groot kabinetten zich moest vestigen, is heden een fait accompli. Er bestaat allen grond om aan te nemen dat de Oostersche quæstie als geëindigd is te beschouwen. Doch men mag verwachten dat zij nog verschillende toestanden zal hebben te doorloopen; maar de overeenstemming die Oostenrijk en Pruissen aan de kabinetten van Parijs en Londen luid genoeg betuigd hebben, is voldoende om van nu aan de onrust, waarin Europa sedert zes maanden verkeerd heeft, tot kalmte te brengen.

»Het wezenlijke gevaar van den toestand bestond in de mogelijkheid eener splitsing der groote mogendheden in twee kampen: Die vrees is verdwenen. De vier mogendheden worden door dezelfde inzigten en dezelfde verlangens geleid. Het protokol, den 1sten December te Weenen geteekend in de konferentie van de vertegenwoordigers dezer mogendheden, strekt ten bewijze dat hare besluiten dezelfde zijn.

— In een artikel van de *Assemblée Nationale* over het schandaal dat te Baden tegen de Katholieke Kerk wordt gepleegd, leest men onder anderen:

»Het bewind van het Groothertogdom Baden bevindt zich tegenwoordig in handen van een regent, broeder van den groothertog, die door den verzwakten staat zijner geestvermogens niet geschikt is om zelf te regeren. Zoo men echter let op de daden van den regent, dan moet men zeggen, dat ook voor hem een voogd zeer dienstig zou zijn. De aan krankzinnigheid grenzende drift tot vervolgen waardoor hij beheerscht wordt is niet te regtvaardigen of liever zij laat zich niet begrijpen. Men heeft aan het kleine hof van Baden dan geheel vergeten, dat het veel magtiger gouvernement van Pruissen, niet zeer gelukkig is geweest toen het de vermetelheid had de hand te slaan aan de regten der Katholieke Kerk, door in 1837 met den Aartsbisschop van Keulen dat beruchte konflikt aan te vangen, 't welk gedurende jaren geheel Duitschland beroerd heeft. Mgr. von Droste Vischering; de moedige prelaat die de onafhankelijkheid der Kerk en de vrijheid des gewetens verdedigde werd opgeligt door soldaten en op het fort Minden gevangen gezet. En wat gebeurd er nu? Geheel Duitschland stond op tegen die daad van geweld, en zoo nadrukkelijk werd zij afgekeurd door de publieke opinie, dat toen Frederik Wilhelm IV in 1840 den troon besteeg, het niet lang duurde of hij gaf den Aartsbisschop van Keulen zijne vrijheid terug, hem een brief schrijvende, die eene volkomene herstelling voor het aangedaan onregt inhield. De Koning die thans het gebied voert over Pruissen is te edel van ziel en te verlicht van denkbeelden om het geweten der onder zijn heerschappij staande volkeren te verontrusten. Hoe zou hij de woorden kunnen vergeten door zijn vader tegen de Katholieken gesproken bij de aanvaarding der Rijnprovincien; »Ik zal uw godsdienst, des menschen heiligste schat, eerbiedigen en beschermen. De leden der twee onderscheidene Christelijke Kerken zullen dezelfde staatkundige en burgerlijke regten genieten."

»Wanneer de groote gouvernementen eenstemmig denken over de grenzen die het geestelijk en tijdelijk gezag bepalen en die erkennen, kan men zich naauwelijks verbeelden, dat een nietige Staat het wagen durft in 1853 den strijd tusschen het altaar en den troon weder op te rakelen. De twee groote katholieke mogendheden, Frankrijk en Oostenrijk, zijn verpligt om aan den regent van het Groothertogdom Baden die beginselen in herinnering te brengen en hem te beduiden dat zij nimmer gescheiden kunnen worden, zonder groot nadeel voor regering en volk."

DUITSCHLAND.

WEENEN, 8 December. Het artikel van de Oostr. correspondentie waarbij bevestigd wordt dat de groote mogendheden zich verstaan hebben aangaande alle punten in de nieuwe voorstellen ter oplossing van het Turksch-Russische geschil, heeft een zeer gunstigen indruk gemaakt.

De tijdingen uit Konstantinopel van den 28 October zijn alle van vredelievenden aard.

KEULEN, 7 Dec. Het aantal adressen tot den Hoogw. Aartsbisschop van Freiburg is zoo aanzienlijk, dat de *Deutsche Volkshalle*, aan welke zij ter plaatsing worden toegezonden, ze niet alle kan mededeelen.

— In Keurhessen wordt met de grootste belangstelling de Badensche kerkelijke quæstie gevolgd, te meer daar dat land zelf er belang bij heeft.

— Van Midden-Duitschland schrijft men, dat vele protestantsche nieuwsbladen ter zake van het Badensche konflikt het regt der Kerk met warmte voorstaan. Men beschouwt dit als een blij verschijnsel en als de dageraad van een schoonen dag, die ook de Badensche bureaukratie uit den donkeren nevel die haar omgeeft,

zal trekken, en naar de gesteldheid der zaken in het [illegible] zal.

— In het amt Stauffen (Baden) wordt ondanks de jongste ministerieele aanschrijving met het gevangen nemen van geestelijken voortgevaren, zoowel als met het opleggen der zwaarste geldboeten. De kapellaan van St. Trudpert werd na de afkondiging van den herderlijken brief, zonder iets genuttigd te hebben, gevangen genomen en gedwongen te voet den gendarmes naar Freiburg in de gevangenis te volgen (een voetreis van 6 uren).

— Freiburg, 1 Dec. De uit de gevangenis ontslagene stadspastoor Dr. Rombach van Bischofsheim wordt heden avond bij fakkellicht ingehaald. — Toen de deken van Bittingheim ten verhoore werd gedagvaard, verscheen hij in zijn geestelijk gewaad, in de eene hand een kruisbeeld en de andere een rozenkrans houdende voor den ambtman, bij wien hij met de christelijke begroeting: „Geloofd zij Jezus Christus," binnentrad. Op des ambtmans vraag, waarom hij aldus uitgedoscht voor hem verscheen, daar hij vroeger in burgerkleeding was gekomen, gaf de heer diaken ten antwoord: „Vroeger kwam ik als overste van het kapittel, nu kom ik als eenvoudig priester."

— [illegible] heden verschenen negen geestelijken ten verhoore, wegens de afkondiging van den herderlijken brief. In het Badensche Zwartewoud is alom de brief voorgelezen.

— Door de geestelijken van het Dekenaat Geilenkirchen is een adres aan den H. W. Aartsbisschop van Freiburg gezonden, waarbij was gevoegd eene liefdegift voor de verdrukte priesters.

— Baden. Eveneens is uit Coblentz van de gezamenlijke geestelijken en vele Katholieke leeken een adres aan denzelfden prelaat gezonden.

— Van Trier meldt men dat het Keurhessisch ministerie eindelijk het besluit heeft uitgevaardigd, dat het niet geoorloofd is geestelijken uit het Weimarsche in het Keurhessische te verplaatsen. Ten gevolge daarvan mag de H. W. Bisschop van Fulda geene geestelijken, schoon zij zich ook door geleerdheid en vroomheid onderscheiden, indien zij tot het groothertogdom Weimar behooren of daar geboren zijn, in de Keurhessische staten aanstellen, hetzij als professoren in het seminarie te Fulda of als leden van het Bisschoppelijk kapittel. Dit is zeer te betreuren dewijl er verscheidene gegronde redenen tot verplaatsing bestaan kunnen.

— Manheim, 4 december. Te Karlsruhe heerschen volslagen verwarring en radeloosheid, en de voortduring der [illegible] gesteldheid is te meer te vreezen daar men [illegible] misgrepen, die [illegible] „konservatieve" [illegible] voor te leggen. Bij [illegible] kan dit geen ander gevolg hebben dan het [illegible] den van een beteren weg zoo niet geheel te beletten althans te vertragen. *Deus providebit!*

— Van de Bovenrijnsche kerk provincie schrijft men d.d. 4 December, dat nog niet spoedig een einde van den in Baden tusschen Kerk en Staat gevoerd wordende strijd te verwachten is. Hoezeer het ministerie teruggekeerd is van het verder gevangen nemen der geestelijken blijven de beboetingen aanhouden en wel van fl. 10 tot fl. 300. Het ministerie had gehoopt door het aanjagen van schrik zich achting te verwerven; maar het is niet gelukt, want de geestelijken welke hij slechts als huurlingen beschouwde, die in het gevaar, gelijk menige ambtenaar bij het naderen der vrijscharen, van kleur hebben veranderen, zijn voor het grootste gedeelte niet voor het dankbeeld terug gedeinsd om, gelijk hunnen Goddelijken meester, onder de misdadigers geteld te worden. Ook uit Baden schrijft men dat aldaar, ondanks de door het ministerie voorgeschrevene wijziging, de mindere beambten in hunne strengheid jegens de geestelijken voortvaren. Ook de strenge maatregelen tegen de buitenlandsche pers blijven aanhouden.

— Augsburg, 2 Dec. De Pius-Vereeniging alhier heeft den Hoogw. Aartsbisschop van Freiburg een dankadres gezonden, waarop heden het antwoord van Z. H. W. ontvangen is, waarin hij de Katholieken van Augsburg, in welke stad hij zestig jaren geleden drie jaren gewoond heeft, zijn hartelijken dank in kernachtige woorden betuigt voor hunne deelneming, daarbij verklarende: „Gebeure met mij wat wil, mijn pligt zal ik nooit verzaken!"

— Heidelberg. De stadsdrukker Uria, die verklaard had, dat hij het met zijn geweten niet kon overeenbrengen om de bevelen van het ministerie tegen de geestelijkheid te volvoeren, is met eene tijdelijke dienstschorsing gestraft. De driemale herhaling der straf heeft eene geheele afzetting ten gevolge.

— Van het Unterland schrijft men, dat in eene vergadering van geestelijken aldaar het volgende besloten is: 1°. Al de bevelen van den Hoogw. Aartsbisschop en zijn Ordonariaat stipt te volbrengen. 2°. Wordt een priester wegens gehoorzaamheid aan zijne overheid met geldboete gestraft, dan betaalt hij niet vrijwillig, maar laat beslag op zijne roerende goederen leggen en ze publiek verkoopen. 3°. Wordt een priester wegens hetzelfde geval tot gevangenisstraf veroordeeld, dan mag een naburig priester, (zoo niet de HW. Aartsbisschop het anders mogt bevelen) in de parochie van den gevangene geene godsdienstige of kerkelijke funktie waarnemen, behalve het doopen en bedienen van stervenden. 4°. Onverwijld een adres tot den minister van Binnenl. Zaken te rigten, met verzoek de ordonnantie van 7 November ll. op te heffen of daaraan geen verder gevolg te geven, met de verklaring dat de gezamenlijke ondergeteekende geestelijken onverbreekbaar trouw aan hunnen opperherder zullen blijven en liever alles ondergaan, dan jegens Hem meineedig te worden.

Van de Seekreise meldt men ook dat al de geestelijken den Herderlijken brief zonder eenige uitzondering hebben afgekondigd. Zij zijn dan ook den 29 van ll. maand ten verhoore opgeroepen. Eenigen werden tot fl. 10 boete, andere tot fl. 11 en 12 en sommigen tot fl. 22 verwezen. De exkommunikatie van den heer Burger is niet ter afkondiging door de geestelijken ontvangen geworden, intusschen is door de nieuwsbladen en hier en daar bij gelegenheid der afkondiging van den Herderlijke brief, kennis gegeven dat werkelijk die exkomunikatie was uitgesproken. Een pastoor deed het volk, dat zich gezet had om den herderlijken brief te hooren voorlezen, de vraag, of zij als katholieke christenen wilden leven en sterven. Zij die dien vasten wil hadden zouden opstaan. Allen stonden van hunne plaatsen op. Vervolgens eischte hij van hen dat zij ter bevestiging van hun voornemen, ten aanhoore van den Alomtegenwoordigen de apostolische geloofsbelijdenis zouden bidden. Toen dat gedaan was, las hij beide exkommunikaties voor, dat een onbeschrijfelijken indruk maakte.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 10 December.

BEVALLEN (9 Dec.): C. J. Sluyter, geb. Krooneman, Z. — J. C. Beguin, geb. van Zeyl, D.

OVERLEDEN (6 Dec.): Vrouwe W. J. van Hoorn, douairiere H. Bicker, 77 j. — J. C. Mees, geb. van den Ham, 38 j. — J. P. Neomhoff, 61 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		9 DEC. 4½ u.	gebl.	10 DEC. 4 u.	gebl.
Nederl. Werkel. Sch.	2½	[illegible]		61[illegible] a 62	61[illegible]
Dito [illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]
Dito [illegible]	3	92[illegible]			
Id. Oud [illegible] 1844	3½	92¼			
Amortis. Syndic.	3½				
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
Belgie, Obligatien 1840					
Cert. bij de Belg. Bank	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv.		102[illegible]			
Frankrijk, Obligatien	3				
Spanje Nieuwe	1	21 3/16	21 1/16	22	
Dito	3		45 1/[illegible]	45[illegible]	
Dito Binnenl. à 5/m.		21[illegible]	21[illegible]	41[illegible]	
Coup. Bewijzen		[illegible]	9 5/16	5[illegible]	
Amortisabele Schuld		7[illegible]			
Portugal te Londen		36[illegible]	36[illegible]	37	36¾
Dito uitgestelde					
Rusl. bij Hope 1798 en 1816	5	104¼	104	104¼	
Dito Dito 1828 en 1829			103		
Cert. bij d°. 1831 en 1833		94½			
Dito	4½		94¼	94½	
Dito bij Hope	4	89	88		
Dito bij Stieglitz en C°.			87½		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		69½	82		
Polen, Certifikaten	4				
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. à 300					
Amerika, Bank-Actien					
Pruissen, Aand. met Lot.		76[illegible]	76¼	77	
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	76[illegible]			
Dito 1852	2½	39 1/16	39½	39¼	
Dito 1847	2½	39[illegible]	33¼	39[illegible]	
Dito 1851	5	91 1/16	91½		
Dito 1849	5				
Ween. Bank bij Goll en C°.					
Dito [illegible]	4				
Dito [illegible]	5	91 1/16	91½		
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe [illegible] fl. 250					
Napels, Cert. Inner. en Bonwer.	5 pCt.				
Brazilie te Londen 1824	5	95			
Dito Leening 1843	5				
Peru	4½	67½	68		
Mexico Nieuwe	3	23½	23¾		
Venezuela à £ 100					
Grenada à £ 100	2	20½	21¼	21[illegible]	
Dito Uitgestelde		8 1/16	8[illegible]		
Ecuador à £ 100					

Mexiko onbepaalde 23, 1/16.

Over het geheel was onze fondsenmarkt heden willig gestemd, bij matigen handel in de hoofdfondsen.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt. Prolongatie 3 pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55⅜	Livorno	2/m.	f 38½
»	zigt	» 55⅝	Napels	»	» 81
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.83
»	½/m.	» 55⅜	Weenen	6/w.	» 80
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» 35½
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98¼
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» 35
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» 35 5/16
Lissabon	»	» 40¼	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 40¼	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45¼	Rotterdam		» ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 9 Dec. Belg. leen. 2½ pc. 53⅛, 1840, 1842 4½ pc. 96¼; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 21⅝; Binnenl. 3 pc. 42⅛; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 80¼.

PARIJS, 9 Dec. Fransche 3 pc. 76.20; 4½ pc. 102.10; Spanje 3 pc. Binnenl. 43; id. 1 pc. 22½; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 91½.

LONDEN, 9 Dec. Cons. kont. 95½ a —; op [illegible] 96⅛ a —; Braz. 97 a 99; 1829/39 97 a 99; 1852 93 a 95; Den. 3 pc. 81 a 83; 5 pc. 102 a 104; Ecuad. 5⅛ a 5¾; Gren. 22 a —; Uitgest. 8⅛ a —; Mexiko Nieuwe 24¾ a 25; Peru 4½ pc. N. 70½ a —; Uitgest. 50 a —; Rusl. 1822 5 pc. 111½ a 112½; (N.) 4½ pc. 93¼ a —; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 42½ a —; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22⅝ a —; 3 pc. 47½ a —; Coup. cert. 5⅛ a —; Passive 5 a —; Holl. 2½ pc. 64½ a —; id. 4 pc. 95½ a —; Venez. 31 a 33; Uitg. 13 a 14; Wissel op Amst. f —.—; 3/m. —,—; Grieken 1824 — a —.

WEENEN, 9 Dec. Met. 5 pc. 93¼; Bank-Aktien 1366; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 11.18; Zilver 15¼.

BERLIJN, 8 Dec. Pruissen 3½ pc. 91½; Loten —; Rusland Stiegl. 4 pc. 92½; Pools. 4 pc. 86¼; Loten fl. 500 88½; Oost. Met. 5 pc. 81½; Amsterdam zigt 142⅛, id. 2/m. 141¼.

HAMBURG, 8 Dec. Rusl. Cert. 100½; Den. 3 pc. 79; 5 pc. 97; Oostenrijk Met. 5 pc. 91; Spanje 1—3 pc. 20½; Binnenl. 3 pCt. 38⅛; Mexiko 19⅛.

FRANKFORT, 9 Dec. Met. 5 pCt. 81; W. Bank-Aktien 1388; W. Loten fl. 250, 119; Spanje 1 pCt. 22¼; id. 3 pCt. 41½; Wissel op Weenen 108¼.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 25,35	a —	Pruissische	f 54½	a —
Napelsche	—,—	„ —	Spaansche	—,—	„ —
Div. in Ost.	11,55	„ —	Hamb. Russ.	31	„ —
Eng. Russen	—,—	„ —	Russ. in Z. R.	37	„ —
Fransche	55¼	„ —	[illegible]	—	„ —
Belgische	[illegible]	„ —	Pools. in [illegible]	[illegible]	„ —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,70	à 9,80
Oude Geraffde Dukaten	5,60	» 5,70
Wigtige Souvereinen	11,65	» 11,75
» Pistolen	9,60	» 9,70
Stukken van 20 Francs	9,35	» 9,45
Baren Goud en Specien à f 1412,60 per Ned. [illegible]	91	à 10 pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters [illegible] per Stuk	f 2,55	à 2,60
Stukken van 5 Francs	2,33	» 2,36
Brabandsche Kroonen	2,65	» 2,70
Fransche	2,70	» 2,75
Pruissische Rijksdaalders	[illegible]	» 1,77
Zilver 1000 à 980	[illegible]	—
» 900 à 700	104,30	» 104,70

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 10 December.

OVERZIGT DER WEEK.

KOFFIJ. Tot billijke prijzen niets ter veil, waardoor men voor goed ordinair *Java* 31 cs. moet besteden. — Blanke en geele soorten zeer schaarsch en weinig voorhanden. — Van *Surinaamsch* worden in de volgende week reeds eenige partijtjes van de nieuwe aanvoer ter markt verwacht.

THEE. Zoowel *Java* als *Chinesche* minder levendig met zeer vaste prijzen.

SUIKER. *Ruwe. Surinaamsch.* In de veiling van 6 dezer over 367 vaten heeft men voor de grootste helft zeer hooge prijzen van f 27 tot 29½ besteed, terwijl het opgehoudene later uit de hand bijna dezelfde prijzen heeft opgebragt. — Van *Java* zijn nog [illegible] kranjangs ex *Ritson* tot f ¼ onder de [illegible] veiling, om van boord te ontvangen. — *Geraffineerd voor Uitvoer.* Hierin is sedert de vermelde belangrijke verkoopen weinig omgegaan, ofschoon de prijzen zich goed staande houden. — *Kandij* komt weinig aan tot onveranderde prijzen met genegen koopers. — In Consumtie kan men als volgt koopen: *Melis Stoom* N° S R N° 1 f 68, N° 2 f 65, N° 3 f 63 a 64; B K N° 2 f 65; B & H f [illegible] N° 1 f 61, N° 2 f 60; W & Z f 60. — *Basterden*, geel f 48 a 49, helbruin f 45 a 46, bruin f [illegible]. — *Stroop.* Stoom f 30, O F f 32. — *Kandij*, wit f 98 a 106, blank f 82 a 96, geel f 68 a 78, licht bruin f 64 a 67, middel bruin f 60 a 62, donker bruin f 64 a 65; *Boerhavisch* f 100.

TABAK. Niettegenstaande het vergevorderde jaargetijde was de handel in *Maryland* nog al vrij levendig en hebben zich de eerstehands omzettingen in deze week bepaald tot 180 vaten bij zeer vaste prijzen, terwijl er eene ter markt gebragte partij van 50 vaten door de al te hooge prijsvrage nog onverkocht

is gebleven. — Van *Java* zijn nog afgedaan 173 pakken ex *Canton* tot vrij goede prijzen, terwijl men binnen kort een 't g partijen der onlangs aangevoerde partijen *Java* aan de markt kan verwachten. — In de veiling van 9 ll. zijn, behalve eenige kleinigheden nog verkocht: 66 ceroenen Domingo dooreen tot circa 30 cs. en 34 ceroenen opgehouden tot 31 cs., 36 pakken ordinaire Portorico bladen à 22 cs. en 35 ceroenen Zuid-Amerikaansche dooreen à 25½ c.

Specerijen. In Prima *Notenmuscaat* is zeer veel tot 200 cs. omgezet, waardoor men nu niet onder 205 cs. teregt kan komen. Andere soorten zoo ook *Foelij* en *Nagelen* zonder handel met nominale prijzen. — *Peper* onbegeerd en prijshoudend.

Gedroogde Fruiten. Voor *Krenten* en *Rozijnen* blijft de stemming zeer gedrukt en heeft zich de omzet tot kleinigheden bepaald. Van de aangekomene nieuwe Fruit is het rood *Smirnasch* en het zwart Rozijn onderzocht en bevonden van zeer geringe kwaliteit te zijn, kennelijk door de Druifziekte aangedaan. — Ook worden de nieuwe *Smirna Vijgen* grootendeels ordinair van soort bevonden.

Rijst. Hierin is weinig voorgevallen, ofschoon er geene prijsverandering te vermelden is.

Potasch. Minder levendig met staande prijzen. — Overjarige Petersburger *f* 13¾, nieuwe *f* 14 à *f* 14½; Toscaansche *f* 14¼ à 14½ in Entrepot.

In Verfwaren bleef het even stil zonder de minste verandering in eenig artikel aan te kunnen geven. — Van *Divi Divi* werden cirka 4000 kilo tot *f* 9 verkocht. — *Lood* met uitgebreiden handel en zeer willig. Tot *f* 14 werd alles in loco en op levering gekocht en hier en daar iets hooger besteed. — *Meekrap* met meer handel tot vorige prijzen.

Sterke Dranken. *Genever* 100 % eerste soort *f* 23½, tweede soort *f* 22½. — *Moutwijn* 91 % *f* 19 pr. vat à kont.

Metalen. *Banca Tin* blijft op spekulatie gevraagd. Hiervan zijn deze week 1000 blokken tot *f* 75½ en gisteren 1000 blokken tot *f* 75 afgegeven. — *Koper. Ruw.* De groote houders blijven hoog gestemd, waardoor er slechts kleine partijtjes van de hand gaan.

Honig, alleen maar voor dadelijk gebruik gekocht. *Havana f* 17 E.; *Oostvriessche f* 17 à 18; *Inlandsche f* 16 à *f* 17. — Was. *Inlandsch geel f* 92 à 93 met weinig kooplust.

Vetwaren. In *Talk*, *Smeer en Traan* wordt alleen voor behoodigdheden omgezet, tot onveranderde prijzen. — *Ansjovisch*, *Stokvisch* en *Haring* prijshoudend.

GRAANMARKT.

MIDDELBURG, 8 Dec. Tarwe, puike jarige Zeeuwsche *f* 15 à 16 naar deugd, puike Nieuwe *f* 15,50 à 16 naar kwaliteit; puike jarige Walchersche *f* 16.50 en 17; puike Nieuwe Walchersche *f* 16 tot 17, mindere soorten *f* 15 à *f* 15,50; Zomer *f* 12 à 13; puike witbonte Poolsche *f* 17, puike blanke Amerikaansche *f* 18. — Rogge. Jarige *f* 11,35; nieuwe *f* 12 à 12,25. — Gerst. Puike Winter *f* 8, dito Zomer *f* 7,40. — Walchersche Witteboonen *f* 13, 13,25 en *f* 13,50; Dito Bruineboonen *f* 14 à 14,25. Walchersche Paardeboonen *f* 7,10, 7,25 en *f* 7,50 — Walchersche Groene Erwten de kleine *f* 11,75 tot 12,25, de groote *f* 12,75 tot *f* 13,50 naar deugd. Zeeuwsche Erwten niet mooi *f* 11; dito Paardeboonen *f* 7 à 7,40. — Koolzaad *f* 13,25.

ANTWERPEN, 8 Dec. *Koffij*. Heden zijn verkocht 1600 balen Domingo en 400 balen Brazil.

Suiker. Ruwe. Belangrijke zaken zijn hierin verhandeld. Verkocht cirka 4200 kisten Havana van diverse aanvoeren.

Huiden. De verkoopen in deze week hebben bestaan uit 2400 stuks drooge en gezouten Buenos-Ayros en 1300 stuks Rio-Grande

Granen. Ferme markt in Rogge en Tarwe.

LONDEN, 8 Dec. *Suiker.* In zeilende partijen met weinig zaken en vaste prijzen.

Koffij, Plantage soorten bleven gevraagd tot volle prijzen. Natieve Ceylon houdt zich op 47 s. met weinig handel.

Rijst. De stilte blijft aanhouden en de prijzen zijn wederom iets lager. Verkocht goed middel Bengaalsch tot 14 à 14 s. 6 d.

Talk. Met neiging tot rijzing. Petersburger Y C 56 s. 6 d. in loco.

Graanmarkt. Vreemde Tarwe houdt zich goed op prijs. Garst weinig gevraagd.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

VLISSINGEN, 7 Dec. Lt. de Geep, Dolphijn, Ned. Oorl. Schooner, Batavia. — 8 Dec. Niedahl, Providence, Rio de Janeiro.

UITGEZEILD:

HELVOET, 6 Dec. A. Rode, Newa, St. Thomas. — L. Strenbos, Zodiac, Rouaan.

CARGA-LIJSTEN.

ROTTERDAM.

BATAVIA. Duiveland, Krije: 582 sch. Tin; N. H. M.; 212 kr. Suiker, Gebr. van Rossum; 7745 b. Koffij, Born en Philippi; 400 z. dito, van Overzee en Comp.; 1071 b. dito, Kreglinger en Comp.; 2000 b. Rotting, Suermondt en Comp.; 218 kr. Suiker, H. van de Sande Hzn.; 50 kr. dito, 82 z. Rijst, Order.

DORDRECHT.

BATAVIA. Osiris, Crans. 5820 b. Koffij, 3484 kr. Suiker, 1121 sch. Tin, 150 pc. Geelhout, 291 b. Bindrottingen, Noch, Matt.

RIVIERVAART.

AMSTERDAM, 10 December in lading naar:

Manheim	A. Baudnin, ...
Ludwighaven, Manheim & Heilbron	J. B. Hanlein; Delphin; ...
Dusseldorp	A. Grenshauser, Erbherzog Johan.
Duisburg	J. Carlier, Merkuur.
Mai	J. Ledekker, Main N°. 2.

Rijnhoogte	Arnhem 9 Dec.	0 el	43 duim.		
	Keulen 8 „	3 vt.	7 „		

ADVERTENTIËN.

J. FEIJE en H. J. VAN OGTROP, Makelaars, zullen op Maandag den 19den December 1853, onder meerdere Perceelen, in het O. Z. Heeren-Logement te Amsterdam, des avonds na vijf ure, ten overstaan van den Notaris T. J. VAN RIET, verkoopen: Een extra kapitaal hecht, sterk en weldoortimmerd **WINKELHUIS, OPEN PLAATS en ERVE,** waarin een zeer gerenommeerde Affaire in PENDULES en HOROLOGIEN wordt uitgeoefend, staande en gelegen in de Kalverstraat, naast het Hoekhuis van de Taksteeg, in Buurt E. N°. 65. Te bezigtigen des Dingsdags en Donderdags, alsmede op den Verkoopdag van 9 tot 12 ure. De Veilkondities liggen op den gewonen tijd ter inzage, ten kantore van bovengenoemden Notaris, Keizersgracht bij *Felix Meritis*. (3506)

AANBESTEDING.

PASTOORS en KERKMEESTERS van de R. K. Gemeente te *Alphen*, provincie *Zuid-Holland*, zijn voornemens onder nadere goedkeuring op Woensdag den 28 December 1853, des voormiddags ten Elf ure, in het Logement de St. Joris te *Alphen*, in het openbaar aan te besteden:

Het Vergrooten der Kerk en het Bouwen eener Nieuwe Pastorij.

De bestekken liggen ter lezing te Leyden, in de Twee Kolommen; te 's Hage, in het Zuid-Hollandsche Koffijhuis; te Delft, in het Stads Koffijhuis; te Haarlem, in de Kroon; te Amsterdam, in het Hof van Brabant, bij B. Reggers; te Utrecht, bij de Groot, in de Liggende Os en te Alphen, bij S. H. La Rive, in de St. Joris.

De Teekeningen kunnen bezigtigd worden in de Pastorij van de voornoemde gemeente. De aanwijzing in loco zal geschieden daags voor de aanbesteding. De bestekken zijn op *franco* aanvrage te verkrijgen tegen betaling van *f* 1.25, bij den Boekverkooper J. W. van Leeuwen, op de Breedestraat te Leyden. (3525)

ONDERWIJS.

Men vraagt, zoodra mogelijk, op eene R. K. KOSTSCHOOL, een **R. K. MUZIJKMEESTER,** in staat om de *Piano*, den *Zang* en liefst ook de *Viool* te onderwijzen; alsmede een **R. K. SECONDANT,** die *Fransch* en de *Cijferkunst* magtig is: aan elk der beide betrekkingen is een honorarium van ***f* 150** of meer verbonden, behalve Kost, Wasch en Naad, en gelegenheid ter bekwaming van Talen en Wetenschappen. Men adressere zich met *franco* brieven, onder de letters X. Y. Z. aan J. Hermans, Boekhandelaar te Breda. (3527)

(3526) De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij zich als **BOEKHANDELAAR** alhier gevestigd heeft. De Heer C. L. VAN LANGENHUYSEN heeft zijne Hoofdkorrespondentie wel op zich willen nemen, zoodat hij verlangt, dat voortaan pakjes en kommissiegoederen onder zijn Couvert zullen worden toegezonden.

Zijn Handel bepaalt zich tot R. K. Werken; voorts over Handel, Kunsten en Wetenschappen, Administratie en Regt.

N. H. VAN DEN BOOM.

Helmond, 7 Dec. 1853.

In den Boekhandel van C. L. van LANGENHUYSEN wordt met succes gedebiteerd:

OUDE EN NIEUWERE KERSTLIEDEREN

BENEVENS

GEZANGEN EN LIEDEREN

VAN ANDERE HOOGTIJDEN EN HEILIGE DAGEN,

als ook van den Advent EN DE VASTEN,

gerangschikt naar de orde van het kerkelijk jaar, enz.; met de ZANGWIJZEN voorzien, die er bij behooren, en BEGELEIDING van ORGEL of Piano-Forte, ten dienste der

ZANGKOREN en KATHOLIEKE HUISGEZINNEN.

A. M. D. G., bewerkt door

Jos Alb. Alberdingk Thijm en Lamb Joann. Alberdingk Thijm.

De prijs van dezen uitgebreiden liederbundel, vol... ziek, is gesteld op . . . . *f* 3...

TEXT DER ADVENTS EN KERSTLIEDEREN, afzonderlijk . . . . *f* 0...

Tevens kondigt hij aan, als dezer dagen bij hem uitgekomen:

EEN LEES- EN ZANGBOEKJEN VOOR DE JEUGD, uitgegeven door J. A. Alberdingk Thijm.

Dit bundeltje bevat vele der ook in bovengenoemde verzamelingen opgenomen Advents en Kerstliederen en kost . . . . *f* 0...

VOLLEDIG PRAKTISCH ONDERRIGT over de **KATHOLIJKE GODSDIENSTLEER,** tot gebruik bij de openbare Godsdienstoefeningen, als ook bijzonder geschikt voor een **HUISSELIJK HANDBOEK.** Door K. Zwickenpflug, D. T. Kanunnik en Lid van den Bisschoppelijken Raad te Regensburg. Volgens de Tweede verbeterde en vermeerderde uitgaaf, uit het Hoogduitsch vertaald door J. G. v. L......, K. Pr.

Dit werk bestaat in 13 deelen gr. 12°. De Inteekenaars ontvangen hetzelve tegen den uiterst goedkoopen prijs van 90 cts. per deel. Twee deelen zien bereids het licht, en het 3e zal spoedig volgen. Het eerste deel, heeft 500 bladz., het tweede 508. Inhoud van 1e deel: Inleiding. Eerste Hoofdstuk ... het 2e Geloofsartikel. 2e Deel: Vervolg van het eerste Hoofdstuk over het Geloof, van het 2e tot het 12e Geloofsartikel insluitend. Er zal door den Eerw. vertaler nog een deel gratis bijgevoegd worden, inhoudende een Alphabetisch Inhouds-register. Taal en spelling is goed Nederduitsch.

Van denzelfden Vertaler zijn ook verkrijgbaar:

KORTE VROEGPREKEN voor alle Zondagen van het Katholijke Kerkjaar. Naar het Hoogduitsch van P. Pauls, 1 Deel 326 bladz. gr. 12°. Daar er van dit werk een nadruk bestaat, heeft de Eerw. Vertaler hetzelve tegen den verminderden prijs van 45 cts. gesteld.

DE HEILIGE MISSIE. Eene gedachtenis aan de schoone dagen der Missie te .... Te gelijk eene nuttige Herinnering aan de Missie. Een boekje van 168 bladz. Prijs 25 cts.

REGELS OM WEL TE LEVEN, opgedragen aan de Land- en Werklieden. Een boekje van 24 bladz. Uitgegeven ten voordeele van de Armen, tegen 4 cts.

Boekhandelaren, welke van deze werken in kommissie verlangen, worden verzocht zich te vervoegen bij C. L. van Langenhuysen, als belast zijnde met de uitgave voor Nederland.

(3503) Bij C. VAN DER POST Jr., te *Utrecht*, en verder alom te bekomen:

GESCHIEDENIS DER KRUISTOGTEN.

DOOR

J. SPORSCHILL.

In 2 Dln. met 12 STAALPLATEN en eene Kaart.

à *f* 4.80 in plaats van *f* 9.00.

Deze zoo belangrijke Geschiedenis der krijgshaftige Volksverhuizing uit het *Westen* naar het *Oosten*, en den strijd der *Christenen* tegen de *Saracenen*, die het Kruis met voeten traden, vindt men hier zoo getrouw als sierlijk medegedeeld. De zoo rijken Inhoud wordt nog opgeluisterd met 12 keurige gravures, ieder op zich zelve een meesterstuk, voorstellende:

Paus URBANUS *te Clermont.* — *Bestorming van Jerusalem.* — *Krooning van Koning* BOUDEWIJN I. — *Koning* LODEWIJK *bij Laodicea.* — *Keizer* MANUEL *als Wondarts.* — *Ontwijding van het* HEILIGE KRUIS. — *Barbarossa's Ondergang.* — RICHARD LEEUWENHART. — *Kruistogt der Kinderen.* — *Intogt te Damiate.* — *Pelgrimwijding van* LODEWIJK *den Heilige.* — *Patriarch* NICOLAAS.

Voorzeker nimmer werd eenig werk, de keurige en kostbare uitvoering in aanmerking genomen, zoo goedkoop aangeboden.

Te Amsterdam bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.